

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา

Factors Influencing Financial Planning of Rubber Farmers in Songkhla Province

นายอภินิชฐ์ ดวงดี¹

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา

The study of Factors Influencing Financial Planning of Rubber Farmers in Songkhla Province

E-mail : 6614103029@rumail.ru.ac.th Akanit Doungdee¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา โดยศึกษาข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ระดับการวางแผนทางการเงินของเกษตรกร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์และ ความรู้ทางการเงินพื้นฐานต่อการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา โดย นำผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัด สงขลา ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา วางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยเป็นพนักงานของการยางแห่งประเทศไทย มีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมและ สนับสนุนเกษตรกรชาวสวนยางพารา สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผู้ประกอบกิจการยางพารา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ซึ่งเป็นการกิจของหน่วยงานตามแผนระดับ 1 แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ข้อ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีประเด็นการพัฒนาที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 4 ส่วนหลัก คือ การลดความเหลื่อมล้ำสร้างความเป็นธรรมในทุกมิติการกระจายศูนย์กลางความเจริญ ทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีการเสริมสร้างพลังทางสังคมการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน ท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง แผนระดับ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ ชาติ ประกอบด้วย ข้อ 3 การเกษตรภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้าน อาหาร และสร้างรายได้ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นแหล่งรองรับ แรงงานที่สำคัญ ภาคเกษตรจึง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชนลดความเหลื่อมล้ำยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วน ใหญ่ เพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นจากกับ ดักรายได้ ปานกลางไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว ข้อ 16 เศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากจะมีบทบาท สำคัญในการช่วยพัฒนาและยกระดับประเทศให้เป็นประเทศ รายได้สูง ที่มีการกระจายรายได้ อย่างทั่วถึงเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต ผ่านการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชน ท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้เกิดการยกระดับมาตรฐาน

การครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ตลอดจนการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมที่จะเอื้อให้เกิดการพัฒนาและสร้างมูลค่าให้กับเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งจะ ส่งผลให้ภาพรวมของเศรษฐกิจระดับประเทศดีขึ้นต่อไป แผนระดับ 3 นโยบาย สำคัญ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป้าหมายการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน จากองค์การสหประชาชาติ (United Nations) เพื่อเป็นแนวคิดธุรกิจหรือการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน มีหลากหลายประเทศทั่วโลกเข้าร่วมลงนาม โดย SDGs มีวัตถุประสงค์เพื่อยุติความยากจนปกป้องพิทักษ์โลก ทำให้ทุกคนมีความสุขและความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย (Goals) ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายย่อยหรือเป้าประสงค์ (Targets) 169 เป้าประสงค์ และพัฒนาตัวชี้วัด (Indicators) จำนวน 232 ตัวชี้วัด เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเป้าประสงค์ รวมทั้งแผนปฏิบัติการด้านยางพารา พ.ศ. 2566 – 2580 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรชาวสวนยางและสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ซึ่งเป็นพันธกิจส่วนหนึ่งของการยางแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวกับเกษตรกรชาวสวนยางพารา โดยการศึกษาข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา โดยได้กำหนดขอบเขตแรกของการเก็บข้อมูลกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.931 โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์หาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง n ค่าร้อยละ (%) การหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Samples t-test, One-Way ANOVA และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.0 มีอายุ 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 มีสภาพภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 38.0 ไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 22.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.3 ประกอบอาชีพปลูกยางกรีดยาง ร้อยละ 50.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา น้อยกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ความรู้ทางการเงิน, การวางแผนทางการเงิน, เกษตรกรชาวสวนยาง, สงขลา

ABSTRACT

This research aimed to examine the factors affecting financial planning among para rubber farmers in Songkhla Province by studying demographic data, basic financial literacy, the level of financial planning, and the relationships between demographic factors and financial literacy towards financial planning behavior. The findings from this study are intended to be used as a guideline to promote more effective financial planning among para rubber farmers. The researcher, being an officer of the Rubber Authority of Thailand with direct responsibilities in supporting para rubber farmers, farmer institutions, entrepreneurs, and stakeholders, conducted this research in alignment with national-level development plans. These include the 20-Year National Strategy (Strategy Level 1), particularly in Strategy 4: Creating opportunities and social equality, which emphasizes reducing inequality, decentralizing development, empowering communities, and enhancing local self-reliance. At Strategy Level 2, under the Master Plans, agriculture plays a crucial role in national economic security, income generation, and rural employment. Strengthening the agricultural sector is essential for reducing inequality and enhancing the quality of life of the majority population. Additionally, under Strategy Level 3, the research supports key national policies such as the Sustainable Development Goals (SDGs) which aim to end poverty, protect the planet, and ensure prosperity for all. There are 17 goals, 169 targets, and 232 indicators to monitor progress, along with the Para Rubber Action Plan (2023–2037), particularly Strategy 1: Strengthening para rubber farmers and their institutions.

The research employed a quantitative methodology. The sample consisted of 400 para rubber farmers in Songkhla Province, selected through accidental sampling using Taro Yamane's formula. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire validated by three experts with an IOC process. The reliability of the questionnaire was confirmed with a Cronbach's Alpha coefficient of 0.931. Data were analyzed using descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics including Independent Samples t-test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis.

The study found that most respondents were female (52.0%), aged between 30–39 years (22.5%), married (38.0%), without children (22.3%), held a bachelor's degree (29.3%), worked as rubber tappers (50.5%), and earned less than 15,000 Baht per month from rubber farming (28.5%). The

results showed that demographic factors significantly affected the financial planning of para rubber farmers in Songkhla Province at a 0.05 significance level.

Keywords: Financial literacy, Financial planning, Para rubber farmers, Songkhla

ความเป็นมาของปัญหา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยอย่างมาก โดยสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรจำนวนมากในภาคใต้ของประเทศ ซึ่งจังหวัดสงขลาเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการปลูกยางพาราอย่างหนาแน่น และเป็นแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญระดับประเทศ เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในลักษณะครัวเรือนรายย่อย มีพื้นที่ทำกินขนาดเล็กถึงปานกลางและพึ่งพารายได้จากยางพาราเป็นหลัก รายได้ของเกษตรกรกลุ่มนี้จึงขึ้นอยู่กับราคายางพาราในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งราคามีความผันผวนตามภาวะเศรษฐกิจสภาพอากาศ และปัจจัยทางการเมืองเช่น มาตรการกำกับของรัฐและนโยบายการค้าระหว่างประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2565) จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2565) พบว่า พื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดสงขลาจำนวนมากกว่า 1 ล้านไร่ และมีเกษตรกรชาวสวนยางที่ขึ้นทะเบียนกว่า 120,000 ครัวเรือน โดยรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนอยู่ในระดับที่มีความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงทางการเงิน หากขาดการวางแผนและการจัดการรายรับ-รายจ่ายที่ดีในระดับครัวเรือน ปัญหาสำคัญที่พบคือการขาดการวางแผนการเงินอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถรับมือกับภาวะราคาคงต่ำหรือค่าใช้จ่ายฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การวางแผนทางการเงินเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรลุเป้าหมายในชีวิต เช่น การมีบ้านเป็นของตนเอง การศึกษานบุตรการเกษียณอายุอย่างมั่นคง และการส่งต่อทรัพย์สินให้แก่ทายาท การวางแผนทางการเงินที่ดีควรรวมถึงการตั้งเป้าหมาย การจัดทำงบประมาณ การออม การลงทุน การจัดการความเสี่ยง การวางแผนภาษี และการวางแผนมรดก (Lusardi & Mitchell, 2014) อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของณภรณ์ สุขสวัสดิ์ (2564) พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราจำนวนมากยังขาดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการการเงิน และไม่ได้มีการวางแผนทางการเงินอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านการศึกษ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล หรือแม้แต่ทัศนคติที่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงิน นอกจากนี้ ปัจจัยภายนอก เช่น รายได้จากการจำหน่ายผลผลิต การเข้าถึงแหล่งทุน การมีแหล่งความรู้หรือคำปรึกษาทางการเงิน และความมั่นคงของตลาดยางพารา ล้วนมีผลกระทบต่อความสามารถในการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรเช่นกัน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563) ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือหรือกลไกสนับสนุนด้านการวางแผนทางการเงินได้อย่าง

เหมาะสมกับบริบทของเกษตรกรในพื้นที่ การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย โดยเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปสู่การวางแผนสนับสนุนเชิงโครงสร้าง เช่น การฝึกอบรมด้านการเงิน การให้คำปรึกษาทางการเงินการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือระบบติดตามรายรับ - รายจ่ายสำหรับเกษตรกร รวมทั้งการจัดทำนโยบายสนับสนุนในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ อีกทั้งการศึกษานี้ยังสามารถชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทางการเกษตรกับพฤติกรรมด้านการวางแผนทางการเงิน อันเป็นแนวทางที่นำไปสู่การจัดกลุ่มเป้าหมายและการออกแบบโปรแกรมการส่งเสริมที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเกษตรกรแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการตอบสนองต่อความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเงิน และสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของตนเองในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านข้อมูลประชากรศาสตร์ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา

นิยามศัพท์ของการวิจัย

เกษตรกรชาวสวนยางพารา หมายถึง เจ้าของ ผู้เช่าหรือผู้ทำสวนยาง และคนกรีดยางซึ่งมีสิทธิ ได้รับผลิตผลจากต้นยางในสวนยางนั้น และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับการยางแห่งประเทศไทย (ผู้มีอปฏิบัติการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยาง)

จังหวัดสงขลา หมายถึง จังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยมีเกษตรกรชาวสวนยางพาราจำนวนมาก และมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของภาคใต้

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของเกษตรกร เช่น เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน

ความรู้ทางการเงินพื้นฐาน หมายถึง ความรู้ทางการเงินคือความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานของการเงิน เช่น ดอกเบี้ยทบต้น อัตราเงินเฟ้อ ความเสี่ยง และความไม่แน่นอน ซึ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจทางการเงินในชีวิตประจำวัน

การวางแผนทางการเงิน หมายถึง กระบวนการจัดการทางการเงินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการตั้งเป้าหมายทางการเงิน การวางแผนงบประมาณ การจัดการหนี้สิน การออมและการลงทุน การวางแผนภาษี การบริหาร ความเสี่ยง การวางแผนเกษียณ และการวางแผนมรดก

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งประเด็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินพื้นฐาน และการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา

ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนจำนวนกับการยางแห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 108,653 ราย ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากจำนวนจากสูตร ทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398.53 คน เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้จำนวน 400 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในจังหวัดสงขลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2568 ถึง เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2568 เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน

ความหมายของการวางแผนทางการเงิน คือ กระบวนการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเงินของบุคคล ครอบครัว หรือองค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดเป้าหมายทางการเงินในระยะสั้น กลาง และยาว พร้อมทั้งวางแผนและดำเนินการจัดการทรัพยากรทางการเงิน เช่น รายรับ รายจ่าย การออม การลงทุน

การบริหารความเสี่ยง และภาษี เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Gitman & Joehnk, 2015; CFP Board, 2022)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมมติฐานวงจรชีวิต (Life-Cycle Hypothesis : LCH)

เป็นแนวคิดด้านเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมที่ถูกพัฒนาโดย Franco Modigliani และ Richard Brumberg ในปี ค.ศ. 1954 เพื่ออธิบายพฤติกรรมการบริโภค การออม และการจัดการรายได้ของบุคคลตลอดช่วงชีวิต โดยมีหลักการพื้นฐานว่า บุคคลมีความปรารถนาที่จะบริโภคอย่างราบรื่น (smooth consumption) แม้ว่ารายได้ของตนจะมีความผันผวนในแต่ละช่วงของชีวิตก็ตาม

ตามแนวคิดของ LCH ชีวิตของบุคคลสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงหลัก ได้แก่ 1. ช่วงเริ่มต้นชีวิตทำงาน (young age) รายได้มักยังน้อย 2. ช่วงวัยทำงานที่มั่นคง (middle age) รายได้สูงสุด 3. ช่วงหลังเกษียณ (old age) รายได้ลดลงหรือไม่มีเลย ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ บุคคลจะวางแผนใช้จ่ายอย่างมีระบบ โดยการ “กู้” หรือใช้เงินออมในช่วงต้นชีวิต (เช่น จากครอบครัว หรือทุนการศึกษา) และ “ออมเงิน” อย่างจริงจังในช่วงมีรายได้สูง เพื่อใช้จ่ายในช่วงเกษียณ ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่มีรายได้ประจำ ทฤษฎีนี้ยังมีนัยสำคัญต่อการออกแบบนโยบายด้านการเงินส่วนบุคคล เช่น การออมเพื่อเกษียณ การลงทุนระยะยาว การวางแผนงบประมาณ และระบบบำนาญของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในมุมมองของการศึกษาเรื่อง “ความรู้ทางการเงิน” (Financial literacy) ทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้เพื่อสนับสนุนแนวทางการวางแผนทางการเงินให้สอดคล้องกับช่วงวัยของบุคคล โดยเน้นย้ำว่า การขาดความรู้และวินัยทางการเงินในช่วงต้นของชีวิต อาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในช่วงปลายชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรายได้มักขึ้นอยู่กับฤดูกาลและมีความไม่แน่นอนสูง การปรับใช้แนวคิด LCH อาจช่วยให้สามารถวางแผนการใช้จ่ายและออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคงแม้ในช่วงที่ไม่มีรายได้ประจำ

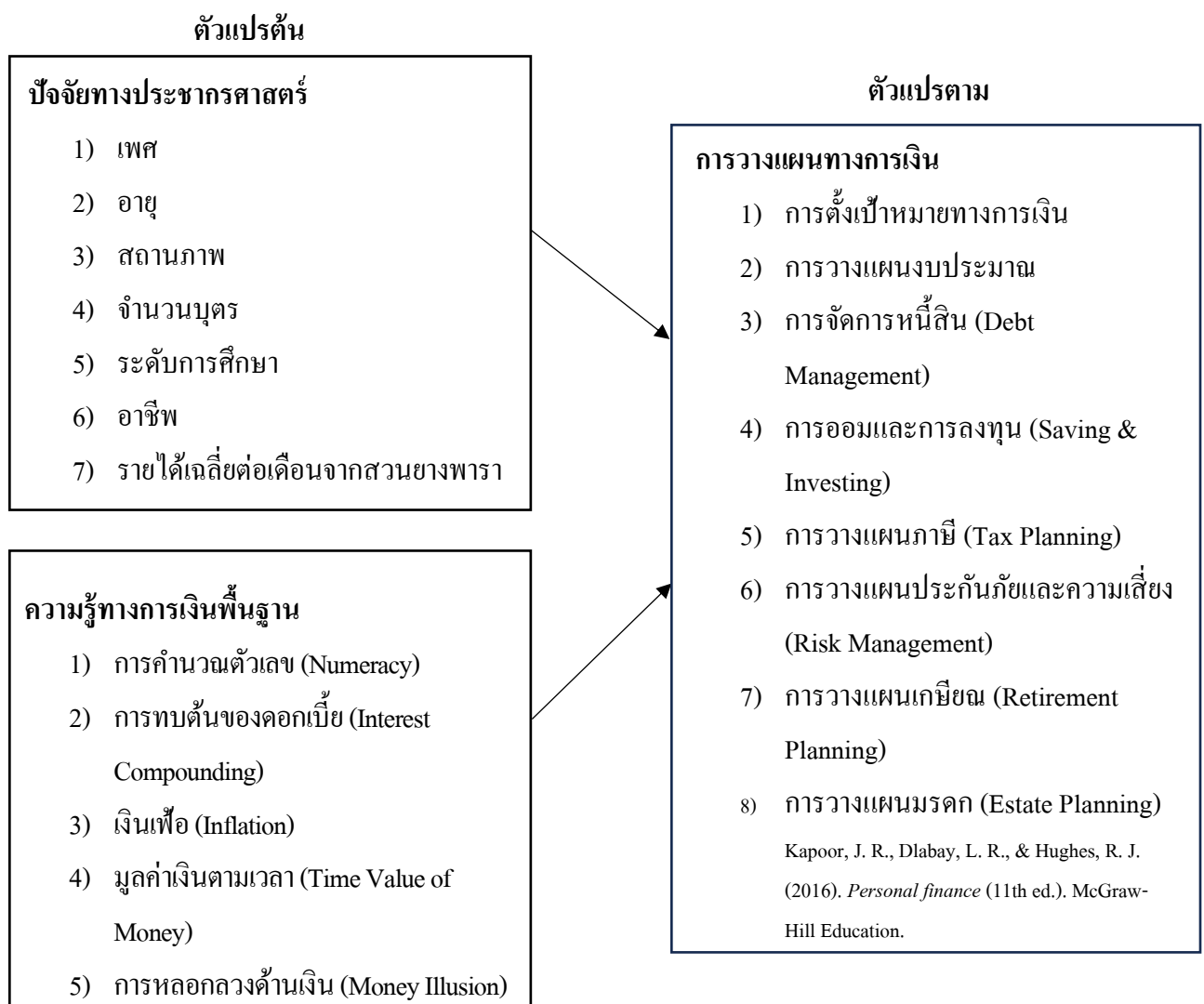
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior : TPB)

เป็นทฤษฎีด้านจิตวิทยาสังคมที่พัฒนาโดย Icek Ajzen ในปี ค.ศ. 1985 เพื่ออธิบายพฤติกรรมของบุคคลโดยอิงจาก “ความตั้งใจ” (intention) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดในการคาดการณ์พฤติกรรมในอนาคต โดย TPB เสริมความสมบูรณ์จากทฤษฎีเดิมคือ Theory of Reasoned Action ด้วยการเพิ่มองค์ประกอบของ “การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม” (Perceived Behavioral Control) TPB ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการกระทำ ได้แก่ 1. เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude) – คือ การประเมินของบุคคลว่าการกระทำนั้น ๆ ดีหรือไม่ดี ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจ 2. บรรทัดฐานทางสังคม (Subjective Norm) – คือ ความเชื่อของบุคคลว่า คนรอบข้าง เช่น ครอบครัว เพื่อน หรือสังคม คาดหวังให้เขาทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น 3. การรับรู้การควบคุมตนเอง (Perceived Behavioral Control) – คือ ความเชื่อว่าตนมี

ความสามารถและทรัพยากรเพียงพอที่จะควบคุมและลงมือกระทำนั้นจริง ทั้งสามปัจจัยนี้มีอิทธิพลร่วมกันต่อ “ความตั้งใจ” ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง กล่าวคือ หากบุคคลมีเจตคติที่ดี ได้รับแรงสนับสนุนจากสังคม และรู้สึกว่าตนเองมีอำนาจควบคุมพฤติกรรม ก็จะมีแนวโน้มสูงที่จะลงมือปฏิบัติจริง TPB ได้รับการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในหลายด้าน เช่น สุขภาพ การศึกษา พฤติกรรมผู้บริโภค และการเงินส่วนบุคคล โดยเฉพาะการศึกษาพฤติกรรมการออม การวางแผนทางการเงิน การใช้หนี้ และการตัดสินใจลงทุน ตัวอย่างเช่น ในกรณีของเกษตรกร หากเกษตรกรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการวางแผนทางการเงิน ได้รับแรงจูงใจจากครอบครัวหรือกลุ่มเกษตรกร และรู้สึกว่าตนเองสามารถจัดการเรื่องการเงินได้เอง ก็จะมี ความตั้งใจ และความเป็นไปได้ในการวางแผนการเงินเพิ่มขึ้น TPB ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้วัดเจตคติและพฤติกรรมทางการเงิน เช่น แบบสอบถามการตั้งเป้าหมายการออม หรือความสามารถในการควบคุมการใช้จ่าย

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา ได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ (เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ส่วนบุคคล) ที่แตกต่างกันมีผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติ T-Test, ANOVA ในการทดสอบ สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา โดยใช้สถิติเชิงอนุมานการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยใช้การทดสอบ Multiple Regression

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา โดยผู้วิจัยได้มีการกำหนดวิธีการศึกษาและวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลในจังหวัดสงขลา โดยดำเนินเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้านข้อมูลประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนบุตร ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ประกอบด้วย การคำนวณตัวเลข การทบต้นของดอกเบี้ย เงินเพื่อมูลค่าเงินตามเวลา การหลอกลวงด้านเงิน ที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายทางการเงิน การวางแผนงบประมาณ การจัดการหนี้สิน การออมและการลงทุน การวางแผนภาษีการวางแผนประกันภัยและความเสี่ยง การวางแผนเกษียณ การวางแผนมรดก โดยมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ซึ่งมีเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนจำนวนกับการยางแห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 108,653 ราย ดังนั้นขนาดตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากคำนวณจากสูตร ทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับร้อยละ 5 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 398.53 คน เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 400 คน

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้ศึกษาวิจัย ได้ดำเนินการรวบรวมชุดข้อมูลแบบสอบถามจากการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 400 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การคำนวณข้อมูลทางสถิติ ผลโดยการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (frequency) แทนค่าด้วย n และค่าร้อยละ (Percentage) แทนค่าด้วย % ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ จำนวน 7 ข้อ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าเฉลี่ย (Mean) แทนค่าด้วย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนค่าด้วย S.D. จำนวน 65 ข้อ
3. การวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) ทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วย F – test
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

วิธีการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า แนวคิดและทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้เผยแพร่ผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต ในเรื่องของแนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยความรู้ทางการเงิน แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงิน โดยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานั้นนำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างเครื่องมือในการศึกษาในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาข้อมูลเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ให้ตรงไปกับการออกแบบงานวิจัย วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย
3. การออกแบบแบบสอบถามให้ได้คุณภาพ ดำเนินการวิเคราะห์แบบสอบถาม ด้วยวิธี IOC : Index of item objective congruence จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ดำเนินการวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เกณฑ์การพิจารณา คือ ค่า IOC
4. ผลการทดสอบของแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ค่าทางสถิติ มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของความเชื่อถือได้ เท่ากับ 0.931 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1.00 แสดงว่า ชุดข้อมูลแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

การนำแบบสอบถามที่ได้จากการแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) ร้อยละ 7.5 ของการกลุ่มตัวอย่างที่เก็บทั้งหมด 30 ชุด เพื่อจะได้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาร์ค (Cronbach's Coefficient Alpha) ด้วยการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ค่าสถิติ ซึ่งจะได้ความเชื่อมั่นจากการคำนวณมากกว่า 0.9 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2551) ผู้วิจัยจึงใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามทางการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของออนไลน์ โดยมีจำนวนแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในจังหวัดสงขลา ดังนี้

1. ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ (frequency) แทนค่าด้วย n และค่าร้อยละ (Percentage) แทนค่าด้วย % ในส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าเฉลี่ย (Mean) แทนค่าด้วย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนค่าด้วย S.D.

3. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าเฉลี่ย (Mean) แทนค่าด้วย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทนค่าด้วย S.D.

4. การวิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบเปรียบเทียบการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) ทดสอบค่าความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยด้วย F – test

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการหาค่าความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามข้อมูลด้านปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.0 มีอายุ 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 มีสภาพภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 38.0 ไม่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 22.3 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.3 ประกอบอาชีพปลูกยางกรีดยาง ร้อยละ 50.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา น้อยกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.5

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา พบว่า ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.9017$, S.D.= 1.01936) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคำนวณตัวเลข (Numeracy) โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.9290$, S.D. = 1.05230) ด้านดอกเบี้ยทบต้น (Interest Compounding) โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.8925$, S.D. = 1.08789) ด้านเงินเฟ้อ (Inflation) โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.8865$, S.D. = 1.07130) ด้านมูลค่าเงินตามเวลา (Time Value of Money) โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.9140$, S.D. = 1.07055) ด้านการหลอกลวงด้านเงิน (Money Illusion) โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นต่อความคิดเห็นของความรู้ทางการเงินพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.8865$, S.D. = 1.06520)

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับความคิดเห็นของการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพาราในจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นต่อการวางแผนทางการเงิน ($\bar{x}=2.9586$, S.D. = .099285) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ ด้านการจัดการหนี้สิน ($\bar{x}=3.0270$, S.D.= 1.07776) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนภาษี (Tax Planning) ($\bar{x}=2.9830$, S.D. = 1.07545) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการวางแผนมรดก (Estate Planning) ($\bar{x}=2.9140$, S.D. = 1.04946)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงินพื้นฐาน อธิบายความผันแปรของการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา ได้สูง คิดเป็นร้อยละ 88.2 ($\text{Adj } R^2 = .882$) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นแต่ละตัวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน พบว่ามีตัวแปรความรู้ทางการเงินพื้นฐานส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

จากการศึกษาปัจจัยทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวนางพารา ในจังหวัดสงขลา จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Independent Samples T-test และ One-Way ANOVA พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์บางประการมีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่บางปัจจัยไม่มีความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญ ในด้านอายุสอดคล้องกับทฤษฎี Life-Cycle Hypothesis (Modigliani & Brumberg, 1954) ที่ระบุว่า บุคคลในช่วงชีวิตที่แตกต่างกันมีเป้าหมายและลำดับความสำคัญทางการเงินที่ต่างกัน เช่น วัยหนุ่มสาว (ต่ำกว่า 30 ปี) มักมองระยะสั้น เช่น การออมเพื่อซื้อรถหรือบ้าน หรือ วัยกลางคน (30–49 ปี) มุ่งวางแผนระยะกลาง เช่น การศึกษาบุตร หนี้บ้าน และ วัยสูงอายุ (50 ปีขึ้นไป) ให้ความสำคัญกับการวางแผนเกษียณและดูแลสุขภาพ ในด้านการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lusardi (2008) ที่ชี้ว่า การศึกษาคือพื้นฐานของความรู้ทางการเงินที่ดี และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมลงทุน และการบริหารความเสี่ยง และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา สอดคล้องกับแนวคิดของ Van Rooij et al. (2011) ที่ชี้ว่า คนที่มีรายได้สูงจะมีโอกาสศึกษา ทดลอง และเข้าถึงเครื่องมือวางแผนทางการเงินได้มากกว่า เช่น การทำประกัน การลงทุน และการออมระยะยาว ส่วนเพศ สถานภาพสมรส และจำนวนบุตร ไม่ปรากฏผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สิ่งนี้สะท้อนว่า การวางแผนทางการเงินของเกษตรกรไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะพื้นฐานเพียงอย่างเดียว แต่สัมพันธ์กับระดับการรับรู้ ความรู้ และความมั่นคงทางเศรษฐกิจที่สะสมจากประสบการณ์และบริบทของแต่ละบุคคลมากกว่า ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถใช้กำหนด กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ (Target Group) สำหรับการออกแบบนโยบายหรือโครงการส่งเสริมทางการเงินในอนาคต

ความรู้ทางการเงินพื้นฐานมีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนทางการเงิน ของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ในจังหวัดสงขลา จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Multiple Regression เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินพื้นฐานกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดสงขลา พบว่า ความรู้ทางการเงินพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การคำนวณตัวเลข (Numeracy), การทบต้นของดอกเบี้ย (Interest Compounding), เงินเฟ้อ (Inflation), มูลค่าเงินตามเวลา (Time Value of Money) และการหลอกลวงด้านเงิน (Money Illusion) ล้วนมีความสัมพันธ์เชิงบวกและอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการวางแผนทางการเงินของเกษตรกร สอดคล้องกับแนวทางของ OECD (2013) ที่เน้นการส่งเสริม Financial Literacy เพื่อสร้างเสถียรภาพให้กับครัวเรือนระดับล่าง และสามารถนำผลนี้กำหนดนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างตรงเป้าหมาย ทั้งในเชิงการอบรม การสนับสนุนผ่านสหกรณ์ และการพัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่เหมาะสมกับระดับความเข้าใจของเกษตรกรในแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยประชากรศาสตร์บางประการมีผลต่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่น อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจากสวนยางพารา ดังนั้นจึงเป็นแนวทางให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ในการจัดกิจกรรมหรือการส่งเสริมความรู้ทางการเงินจึงควรได้รับการปรับแต่งให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย ตัวอย่างเช่น การใช้สื่อดิจิทัลและช่องทางออนไลน์ที่ทันสมัยและเข้าถึงง่ายสำหรับกลุ่มเกษตรกรวัยหนุ่มสาว ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรที่มีอายุมากขึ้นอาจต้องการรูปแบบการอบรมที่เน้นการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์ในชุมชนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ยังควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนเกษตรกรในพื้นที่ที่มีลักษณะประชากรเฉพาะ เช่น พื้นที่ที่มีระดับการศึกษาหรือรายได้เฉลี่ยต่ำ ด้วยการเพิ่มทรัพยากรและการช่วยเหลือที่จำเป็น เพื่อยกระดับความสามารถในการวางแผนทางการเงินและเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชน และการส่งเสริมอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำสวนยางพารา เพื่อให้เกษตรกรมีอาชีพและรายได้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรชาวสวนยางพารา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การมีความรู้ทางการเงินพื้นฐานที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมให้ความรู้จึงควรเน้นที่เนื้อหาที่จำเป็นและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เช่น การบริหารจัดการรายรับรายจ่าย การวางแผนการออมเงิน และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ลงทุน การวางแผนเกษียณและการบริหารความเสี่ยง นอกจากนี้การนำเสนอความรู้ผ่านสื่อและช่องทางที่หลากหลาย เช่น แอปพลิเคชันบนมือถือ คลิปวิดีโอสั้น หรือการอบรมเชิงปฏิบัติการในชุมชน จะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงและทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งสนับสนุนโครงการ “ทำบัญชีครัวเรือน” อย่างต่อเนื่อง ผ่านระบบสหกรณ์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน พร้อมทั้งให้แรงจูงใจ เช่น เงินอุดหนุนหรือสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ที่มีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินดี

บรรณานุกรม

Gitman, L. J., & Joehnk, M. D. (2015). *Personal financial planning* (13th ed.). Pearson Education.

Certified Financial Planner Board of Standards. (2022). *Financial planning practice standards*. Retrieved from <https://www.cfp.net>

Kapoor, J. R., Dlabay, L. R., & Hughes, R. J. (2020). *Personal finance* (13th ed.). McGraw-Hill Education.

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *Journal of Economic Literature*, 52(1), 5–44. <https://doi.org/10.1257/jel.52.1.5>

OECD. (2023). *Building financial resilience: Tools for budgeting and financial planning*. Retrieved from <https://www.oecd.org>

Investopedia. (2024). *Tax planning strategies to reduce liability*. Retrieved from <https://www.investopedia.com>

Modigliani, F., & Brumberg, R. (1954). Utility analysis and the consumption function: An interpretation of cross-section data. In K. Kurihara (Ed.), *Post-Keynesian Economics* (pp. 388–436). New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.

Ando, A., & Modigliani, F. (1963). The "Life Cycle" hypothesis of saving: Aggregate implications and tests. *American Economic Review*, 53(1), 55–84.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)

Van Rooij, M., Lusardi, A., & Alessie, R. (2007). *Financial literacy and stock market participation* (No. w13565). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w13565>